

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

Кафедра германської філології та методики викладання іноземних мов
Кафедра німецької мови
Кафедра прикладної лінгвістики

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО НАПИСАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ
З МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ**

Укладачі:

О. А. Палій

О. В. Пономаренко

І. Й. Халимон

УДК 378.147:811.11

М54

Рекомендовано Вченою радою
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
(НДУ ім. М. Гоголя)
Протокол № 16 від 30.06.2021 р.

Рецензенти:

Ларіна Т. В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри прикладної лінгвістики Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя;

Смелянська В. В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри германської філології та методики викладання іноземних мов Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

М54 Методичні рекомендації до написання курсових робіт з методики навчання іноземних мов / укл.: О. А. Палій, О. В. Пономаренко, І. Й. Халимон. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2021. 39 с.

У методичних рекомендаціях вміщено вимоги до змісту та оформлення курсових робіт, подано критерії їх оцінювання та описано процедуру захисту, детально представлено послідовність етапів роботи над курсовим проектом. У додатках представлені зразки окремих компонентів курсової роботи.

Методичні рекомендації призначені для студентів, які виконують курсову роботу з методики навчання іноземних мов, і для викладачів, які здійснюють керівництво курсовими роботами студентів.

УДК 378.147:811.11

© О. А. Палій, О. В. Пономаренко,
І. Й. Халимон, укладання, 2021
© НДУ ім. М. Гоголя, 2021

ЗМІСТ

Передмова	4
Вимоги до написання курсової роботи	5
Критерії оцінювання курсової роботи	9
Етапи виконання курсової роботи.....	13
Робота над текстом курсового проєкту.....	19
Організація та проведення захисту курсової роботи.....	23
Додатки.....	24
Список використаних джерел	38

ПЕРЕДМОВА

Курсова робота з методики викладання іноземних мов – це одна з форм самостійної науково-дослідної діяльності студента та невід’ємна складова професійної підготовки вчителя іноземної мови. Курсова робота допомагає студентові системно показати теоретичні знання з вивченої дисципліни, оволодіти первинними навичками дослідної роботи: збирати дані, аналізувати, творчо осмислювати, формулювати висновки, пропозиції та рекомендації з предмету дослідження. Виконання курсової роботи повинно сприяти поглибленому засвоєнню лекційного курсу і отриманню навичок у галузі вирішення практичних завдань. Це потребує від студента не тільки знань загальної і спеціальної літератури з теми дослідження, а й умінь проводити педагогічні, експертні та інші дослідження, пов’язувати питання теорії з практикою, робити узагальнення, формулювати висновки та пропозиції. Курсова робота – це самостійне дослідження реферативно-аналітичного характеру з елементами практичної новизни, присвячене вивченню актуальних питань методики викладання іноземної мови у школі.

Виконання курсової роботи має на меті:

- виявлення і розвиток у студентів творчих здібностей;
- формування вміння проводити наукові дослідження;
- поглиблення знань з актуальних проблем методики;
- розвиток умінь опрацювання наукових джерел;
- розвиток умінь аналізувати передовий досвід та узагальнювати власні спостереження;
- формування вміння практичної реалізації результатів дослідження;
- розвиток умінь наукового писемного мовлення.

Мета пропонованих рекомендацій – ознайомити студентів з методикою виконання курсових робіт.

Рекомендації призначено для студентів 4 курсу закладів вищої освіти, які пишуть курсові роботи з методики викладання іноземної мови, і для викладачів, які здійснюють керівництво курсовими роботами студентів.

ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Структура, обсяг і оформлення курсової роботи

Курсова робота складається з:

1. титульної сторінки;
2. змісту;
3. вступу;
4. основної частини;
5. висновків до розділів;
6. загальних висновків;
7. списку використаних джерел;
8. додатків (за потреби)

1. Титульна сторінка курсової роботи оформлюється за встановленим зразком (*Додаток 1*). На ній розміщуються такі реквізити:

- назва закладу вищої освіти;
- назва факультету;
- найменування кафедри, на якій виконується дослідження;
- тема курсової роботи;
- відомості про автора курсової роботи (із зазначенням курсу, групи, факультету);
- відомості про наукового керівника (із зазначенням наукового ступеня, ученого звання, посади);
- склад комісії із захисту курсових робіт;
- дата подання роботи на кафедру;
- реєстраційний номер курсової роботи;
- місцезнаходження закладу вищої освіти;
- рік написання роботи.

2. Зміст курсової роботи включає номери та заголовки всіх розділів, підрозділів, висновки до розділів, висновки, список використаних джерел, додатки (за потреби) (*Додаток 2*).

Зміст повинен бути ретельно продуманим, розкривати тему курсової роботи, відображати структуру, логіку викладу тексту дослідження і його посторінкове розташування.

3. Вступ містить основні елементи наукового апарату курсової роботи у такій послідовності: актуальність теми роботи, сучасний стан дослідження наукової проблеми, мета, завдання, об'єкт, предмет, методи дослідження обраної теми, структура роботи (*Додаток 3*).

Актуальність теми курсової роботи – це обґрунтування своєчасності, теоретичної і практичної значущості певної наукової проблеми. Необхідно відобразити ступінь вивчення і розробленості досліджуваної проблеми, оцінити раніше зроблене іншими дослідниками, визначити головне в сучасному стані

вивченої теми та виокремити окремі аспекти наукової проблеми з недостатнім рівнем розробки.

Мета – це прогнозований результат курсової роботи, тобто мета дослідження полягає в тому, щоб вирішити певну проблему. Мета не повинна збігатися з назвою роботи. Досягнення мети наукового дослідження передбачає розв'язання ряду конкретних завдань дослідження. **Завдання** курсової роботи відображають основні шляхи й етапи досягнення мети. Завдання курсової роботи повинні бути чітко сформульованими і відображати логіку та етапи здійснення дослідження.

Об'єкт дослідження – це частина реальної дійсності, яка підлягає дослідженню, тобто це процес або явище, які визначають проблемну ситуацію. **Предмет** дослідження знаходиться в межах об'єкта та конкретизує, що саме в об'єкті підлягає дослідженню. Об'єкт і предмет дослідження співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та частина, яка є предметом дослідження. Наприклад, об'єктом дослідження може бути процес навчання в цілому, а предметом – тільки методи навчання (частина процесу).

У курсовій роботі слід подати перелік **методів дослідження**, які використовувались для досягнення поставленої в роботі мети. Наприклад, теоретичні (аналіз наукових джерел із досліджуваної проблеми; причинно-наслідковий, порівняльний тощо); емпіричні (спостереження, бесіди, анкетування; узагальнення педагогічного досвіду; оцінювання, самооцінювання, взаємооцінювання тощо); статистичні (інтерпретація кількісно-якісних показників, встановлення статистичної значущості результатів дослідження).

Структура роботи – це короткий опис основних елементів курсової роботи із вказівкою на загальний обсяг курсової роботи (кількість сторінок) та обсяг основної частини (кількість сторінок). Також потрібно вказати кількість додатків і використаних джерел.

4. Основна частина курсової роботи – це виклад результатів дослідження. Вона, як правило, складається з двох розділів, *теоретичного та практичного*. У підрозділах *теоретичної* частини подається аналіз опрацьованої наукової літератури відповідно до завдань дослідження, а також певні авторські висновки та їх аргументація. Також у цій частині роботи дається порівняльний аналіз і оцінка підходів до вирішення поставленої проблеми різних авторів, визначається та аналізується поняттєво-категоріальний апарат дослідження. *Практична* частина (розділ) містить опис виконаного дослідного завдання, самостійно розроблені навчально-методичні матеріали (комплекс вправ для формування та розвитку мовних та мовленнєвих компетентностей, тести для контролю знань, навичок та вмінь учнів, зразки планів-конспектів уроків, наочні посібники тощо).

5. Кожен розділ роботи закінчується короткими **висновками**. Висновки не повинні бути реферативного характеру, цитатами з документів або вивченої літератури, їх слід формулювати самостійно, відповідно до визначених у вступі та розв'язаних у розділі завдань.

6. Висновки – загальні підсумки курсової роботи, що відображають важливі результати проведеного дослідження та рекомендації щодо практичної реалізації отриманих результатів. У висновках не слід переказувати зміст роботи, вони повинні бути короткими та відповідати меті й завданням курсової роботи, сформульованим у вступі. Кожен висновок рекомендується оформити окремим абзацом. Бажано підкреслити, який внесок зробив автор у розробку обраної теми. Також доречно визначити перспективи подальших розробок із досліджуваної теми.

7. Список використаних джерел у курсовій роботі є переліком усіх документів, монографій, книг, статей, електронних ресурсів та інших публікацій, використаних при розробці теми. До списку необхідно включати тільки джерела, на які є посилання в тексті курсової роботи. Усі наукові джерела подаються в алфавітному порядку і мають бути оформлені з урахуванням сучасних вимог до бібліографічного опису (*Додаток 4*). Список використаних джерел має налічувати 15–20 пунктів і містити переважно сучасні видання (вітчизняні та зарубіжні).

8. Курсова робота може містити **додатки** з матеріалами анкетування, тестами, конспектами уроків, методичними розробками, рекомендаціями тощо.

Курсова робота з методики виконується українською або іноземною мовою. **Обсяг** становить 20–25 сторінок набраного на комп'ютері тексту. На виклад основної частини відводиться 18–20 сторінок, на вступ і висновки по 2–3 сторінки. Список використаних джерел і додатки до обсягу курсової роботи не зараховуються, але вони мають спільну нумерацію з рештою роботи.

Текст курсової роботи виконується на стандартних аркушах формату А4 і розміщується на одній стороні аркуша. Тип шрифту – Times New Roman. Шрифт основного тексту – звичайний, розмір 14; відступ абзаца – 1,25; міжрядковий інтервал – 1,5; текст повинен бути відформатованим по ширині й без перенесень. Кожна сторінка має однакові поля: ліве – 20 мм, праве – 10 мм, верхнє, нижнє – 20 мм.

Текст основної частини курсової роботи поділяють на розділи та підрозділи.

Заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Відстань між заголовками (за винятком заголовка пункту) та текстом повинна дорівнювати 1 інтервалу.

Кожну структурну частину курсової роботи треба починати з нової сторінки.

Нумерація сторінок починається з титульного аркуша, на якому цифра «1» не ставиться. Не проставляється цифра «2» і на другому аркуші курсової роботи («ЗМІСТ»). Порядковий номер «3» проставляється, починаючи зі «ВСТУПУ», і далі всі сторінки курсової роботи нумеруються по порядку до останньої сторінки. Номери сторінок проставляють у правому верхньому кутку.

Таблицю слід розташовувати в документі безпосередньо після тексту, в якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. Таблиця повинна мати

заголовок, що виконується рядковими буквами (окрім першої заголовної), вирівнюється по центру, без крапки наприкінці. Заголовок повинен бути коротким і повністю відображати зміст таблиці. Таблиці слід нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу роботи. Наприклад: «Таблиця 2.1», де перша цифра – номер розділу, друга – порядковий номер таблиці в межах розділу. Крапка після номера таблиці не ставиться. Нумераційний заголовок, тобто слово «Таблиця» і її номер, слід розміщувати в правому верхньому куті над заголовком таблиці. Якщо в документі тільки одна таблиця, її нумерувати не потрібно.

По можливості таблицю слід розташовувати на одній сторінці. Якщо ж рядки або графи таблиці виходять за формат аркуша, таблицю ділять на частини, які переносять на інші аркуші. Нумераційний і тематичний заголовки таблиці вказують один раз над першою частиною таблиці, над наступними частинами пишуть «Продовження табл. 2.1».

Оформлену і переплетену курсову роботу подають науковому керівникові не пізніше, ніж за два тижні до захисту.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Загальними об'єктами оцінювання є:

1. Науково-теоретичний рівень змісту, теоретична обґрунтованість теми, чітко розроблений науковий апарат.
2. Сформованість навичок щодо розробки і вирішення наукової проблеми: вміння самостійно працювати з літературними джерелами, виділяти й аналізувати провідні концепції, проводити експеримент, грамотно оформляти бібліографію.
3. Використання методів дослідження, самостійний і творчий підхід до аналізу явищ і процесів.
4. Планомірний і систематичний характер роботи студента над темою.
5. Правильність оформлення курсової роботи і своєчасність її здачі.

При оцінці курсової роботи враховуються:

1. Уміння поставити проблему та обґрунтувати її актуальність.
2. Рівень опрацювання теми, повнота її розкриття.
3. Повнота аналізу літературних джерел.
4. Методологічна грамотність.
5. Адекватність застосованих методів дослідження.
6. Якість інтерпретації та аналізу отриманих результатів.
7. Відповідність висновків меті дослідження, коректність висновків.
8. Творчий підхід, самостійність, оригінальність в опрацюванні матеріалу, дотримання принципів академічної доброчесності.
9. Мовне оформлення та володіння стилем наукового викладу; коректність цитувань, оформлення бібліографії.
10. Правильність та акуратність оформлення курсової роботи.
11. Доповідь на захисті, її відповідність виконаній роботі та інформованість щодо отриманих результатів, культура мовлення.
12. Використання під час захисту засобів унаочнення та якість їх виконання.
13. Уміння відповідати на запитання.

Оцінювання курсової роботи здійснюється за 100-бальною шкалою і є сумою балів, які студент отримує за:

- 1) виконання курсової роботи (максимальна кількість балів – 70);
- 2) захист курсової роботи (максимальна кількість балів – 30).

Оцінка **«відмінно» (90-100 балів)** ставиться за умови, якщо:

- студент повністю дотримався вимог до курсової роботи;
- зміст роботи відповідає темі дослідження;
- студент продемонстрував глибокі теоретичні знання з теми курсової роботи;
- студент має сформовані базові навички науково-дослідницької роботи: відбирати фактичний матеріал, аналізувати і творчо осмислювати зібрані дані, формулювати висновки;
- студент робить свої власні висновки на основі самостійного дослідження, пропозиції або рекомендації з предмета дослідження;
- студент підготував якісні практичні розробки;

- курсова робота написана грамотною науковою мовою;
- курсова робота оформлена відповідно до всіх технічних вимог і подана до захисту у визначений кафедрою термін;
- на захисті студент продемонстрував глибокі знання з теми дослідження, дав обґрунтовані відповіді на запитання членів комісії.

Оцінка «добре» (82-89 балів) ставиться за умови, якщо:

- студент повністю дотримався вимог до курсової роботи;
- зміст роботи відповідає темі дослідження;
- студент продемонстрував глибокі теоретичні знання з теми курсової роботи;
- студент має сформовані основні навички науково-дослідницької роботи: відбирати фактичний матеріал, аналізувати і творчо осмислювати зібрані дані, формулювати висновки, але не завжди критично ставиться до використаних джерел та літератури;
- студент робить свої власні висновки на основі самостійного дослідження, пропозиції або рекомендації з предмета дослідження, однак відчуюються труднощі щодо їх обґрунтування;
- студент має незначні недоліки у практичних розробках;
- курсова робота написана грамотною науковою мовою, але допущені незначні граматичні та стилістичні помилки;
- курсова робота оформлена відповідно до всіх технічних вимог і подана до захисту у визначений кафедрою термін;
- на захисті студент продемонстрував добрі знання з теми дослідження, дав відповіді на запитання членів комісії.

Оцінка «добре» (74-81 бал) ставиться, якщо:

- студент переважно дотримався вимог до курсової роботи;
- зміст роботи відповідає темі дослідження;
- студент продемонстрував добрі теоретичні знання з теми курсової роботи;
- студент має сформовані первинні навички науково-дослідницької роботи: відбирати фактичний матеріал, аналізувати зібрані дані, формулювати висновки, але не завжди критично ставиться до використаних джерел та допускає певні неточності;
- студент має труднощі при обґрунтуванні власних висновків, пропозицій та рекомендацій;
- студент має незначні недоліки у практичних розробках;
- курсова робота написана грамотною науковою мовою, але допущені граматичні та стилістичні помилки;
- курсова робота оформлена відповідно до технічних вимог і подана до захисту у визначений кафедрою термін;
- на захисті студент продемонстрував добрі знання з теми дослідження, дав відповіді на більшість запитань членів комісії.

Оцінка «задовільно» (64-73 балів):

- студент неповністю дотримався вимог до курсової роботи;
- зміст роботи переважно відповідає темі дослідження;
- студент продемонстрував достатні теоретичні знання з теми курсової роботи;
- студент має сформовані основні первинні навички науково-дослідницької роботи: відбирати фактичний матеріал та аналізувати зібрані дані, але допускає в роботі порушення принципів логічного і послідовного викладу матеріалу; мають місце окремі фактичні помилки і неточності;
- студент не може сформулювати власні висновки на основі самостійного аналізу, пропозиції і рекомендації з теми дослідження або обґрунтувати їх;
- студент допустив певні недоліки у практичних розробках;
- в оформленні роботи та науковому викладі допущені значні помилки;
- студент не достатньо добре володіє науковим апаратом дослідження;
- курсова робота подана до захисту у визначений кафедрою термін;
- на захисті студент продемонстрував задовільні знання з теми дослідження, але не дав вичерпні відповіді на запитання членів комісії.

Оцінка «задовільно» (60-63 балів) ставиться, якщо:

- студент неповністю дотримався вимог до курсової роботи;
- зміст роботи переважно відповідає темі дослідження;
- студент продемонстрував недостатні теоретичні знання з теми курсової роботи;
- студент має сформовані основні первинні навички науково-дослідницької роботи: відбирати фактичний матеріал та аналізувати зібрані дані, але допускає в роботі порушення принципів логічного і послідовного викладу матеріалу; мають місце окремі фактичні помилки і неточності;
- студент не сформулював власні висновки, пропозиції і рекомендації з теми дослідження, відсутній ґрунтовний аналіз фактичного матеріалу;
- студент допустив деякі недоліки у практичних розробках;
- в оформленні роботи та науковому викладі допущені значні граматичні та стилістичні помилки;
- студент не достатньо добре володіє науковим апаратом дослідження;
- курсова робота подана до захисту пізніше визначеного кафедрою терміну;
- на захисті студент продемонстрував задовільні знання з теми дослідження, але не дав відповіді на запитання членів комісії.

Оцінка «незадовільно» (35-59 балів) ставиться, якщо:

- студент не дотримався вимог до курсової роботи;
- зміст роботи не цілком відповідає темі дослідження;
- студент продемонстрував незадовільні теоретичні знання з теми курсової роботи;
- студент не володіє первинними навичками науково-дослідницької роботи;
- в оформленні роботи та науковому викладі допущені численні граматичні та стилістичні помилки;

- студент не володіє науковим апаратом дослідження;
- курсова робота подана до захисту пізніше визначеного кафедрою терміну;
- на захисті студент продемонстрував незадовільні знання з теми дослідження, не дав відповіді на запитання членів комісії.

Оцінка «незадовільно» (0-35 балів) виставляється, якщо курсова робота не подана до захисту; не є самостійним дослідженням або виконана із значними порушеннями принципів академічної доброчесності.

Якщо при захисті курсової роботи студент отримав оцінку «незадовільно», то рішенням кафедри йому пропонується нова тема роботи, яку повинен виконати у встановлений комісією термін.

У випадку порушення визначених кафедрою термінів здачі робіт без поважних причин, курсова робота лаборантом не приймається, а студент не допускається до захисту й у нього виникає *академічна заборгованість*. Ліквідація академзаборгованості здійснюється аналогічно до інших форм підсумкового контролю. В інших випадках (хвороба тощо) студент має право на продовження терміну складання сесії.

Після захисту курсова робота здається викладачем лаборанту для зберігання.

Курсові роботи, що мають теоретичну та практичну цінність, подаються на конкурси студентських наукових робіт, пропонуються до впровадження.

Після закінчення терміну зберігання курсових робіт (3 роки) вони списуються за актом.

Склад комісії для списування курсових робіт: керівник курсової роботи, завідувач кафедри, лаборант, один-два викладачі кафедри.

Завідувач кафедри в кінці навчального року за клопотанням викладачів може залишити для подальшого зберігання кращі курсові роботи, про що приймається рішення на засіданні кафедри.

ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Процес виконання курсової роботи складається з кількох етапів, а саме:

1. вибір теми курсової роботи;
2. складання орієнтовної програми дослідження та графіка виконання курсової роботи;
3. добір літератури;
4. вивчення дібраних джерел;
5. складання плану роботи;
6. написання тексту курсової роботи;
7. оформлення роботи;
8. захист курсової роботи.

Вибір теми

Вибір теми є першим і дуже відповідальним етапом виконання курсової роботи, від якого великою мірою залежить її успіх. Тематику курсових робіт із методики навчання іноземних мов розробляють і пропонують студентам відповідні кафедри факультету. Вони також призначають наукового керівника, який надає студентові наукові й методичні консультації, контролює виконання роботи й готує висновок про її готовність до захисту.

Список тем курсових робіт є досить об'ємним, він охоплює всі найважливіші питання відповідного курсу (*Додаток 5*). Проте студент може просити дозволу писати роботу за власною темою, яка не входить до списку рекомендованих кафедрою, але з якихось причин приваблює його, і з якої він уже має певний науковий матеріал або цікаві міркування. Якщо тема відповідає вимогам щодо тематики курсових робіт, кафедра, звичайно, задовольняє такі прохання.

Вибираючи тему, слід насамперед орієнтуватися на власну зацікавленість тією чи іншою науковою проблемою. Якщо тема приваблює і робота над нею є необхідною ланкою професійної підготовки, виконання курсової роботи може стати захоплюючою справою, в процесі якої можна значно поглибити знання з окремих аспектів відповідного курсу, з'ясувати своє ставлення до обраної проблеми, набути дослідницьких навичок і вмінь. І навпаки, байдужість до теми зашкодить глибокому розкриттю порушених питань, формуванню власної позиції, виявленню творчого підходу в роботі над темою, що, врешті-решт, позначиться на якості виконання курсової роботи.

Вибираючи тему курсової роботи, студент повинен зорієнтуватись у тому, щоб дослідження, здійснене в процесі написання курсової роботи, можливо було продовжити в подальших наукових пошуках.

Важливо при виборі теми враховувати практичні питання – наявність у бібліотеці навчального закладу літературних джерел, присвячених цій проблемі, необхідних навчально-методичних матеріалів, а також умов для виконання практичної частини.

Слід пам'ятати, що теми курсових робіт не є рівнозначними за складністю. Одні теми потребують дослідження теоретичних питань навчання і виховання,

інші мають суто практичний характер. Є теми ширші, які передбачають наявність значного обсягу знань, аналітичних умінь, і вузчі, що дають можливість глибоко й докладно дослідити проблему. Є теми всебічно досліджені й висвітлені у великій кількості літературних джерел, такі, що практично не залишають місця для досягнення власного наукового результату, а є недостатньо розроблені або зовсім не розроблені і їх дослідження потребуватиме значних витрат часу й зусиль, самостійності, творчих пошуків, спостережливості, наполегливості, ґрунтовних знань не тільки з відповідної дисципліни, а й із суміжних з нею наук. Отже, вибираючи тему курсової роботи, слід добре зважити власні сили й можливості. Не завадить консультація з науковим керівником, який знає рівень підготовки студента і може порадити, чи варто йому братися за ту чи іншу тему.

Після визначення теми проводять першу настановчу консультацію з науковим керівником. Під час консультації визначаються: загальні вимоги до роботи, порядок її виконання, орієнтовний план, основна література та інші джерела, які підлягають вивченню, зміст і методика спостережень, обсяг тощо.

Після цього студент користується настановами наукового керівника відповідно до визначеного графіку консультацій. Курсову роботу необхідно виконувати точно за графіком, про кожний етап роботи студент звітує науковому керівникові.

Складання орієнтовної програми дослідження та графіка виконання курсової роботи

Вибравши тему, слід уважно перечитати літературу до неї, рекомендовану лектором або науковим керівником, щоб зрозуміти її смисл і основний результат, а також чітко визначити межі дослідження. Для цього потрібно відповісти на два запитання: 1) про що йтиме мова в курсовій роботі (відповідь на це питання дасть уявлення про об'єкт та предмет дослідження); 2) що саме буде в ній стверджуватися (це питання дасть змогу з'ясувати мету або основний результат роботи). Наприклад, курсова робота «Методика використання електронної пошти для вдосконалення вмінь іншомовного писемного мовлення учнів старших класів загальноосвітньої середньої школи» має бути присвячена технології навчання іншомовного писемного мовлення з використанням електронної пошти. Проблемою дослідження в цьому випадку буде вдосконалення процесу навчання писемного мовлення. Що саме в цій роботі буде стверджуватися? Те, що існують певні правила (способи) використання електронної пошти, які забезпечують ефективність процесу навчання іншомовного писемного мовлення. Таку відповідь «підказує» ключове слово заголовка – *методика*. Отже, формування й обґрунтування цих правил (способів) буде головною метою й головним результатом дослідження.

Зважаючи на формулювання теми, автор роботи має зосередити увагу на методиці використання електронної пошти для вдосконалення вмінь іншомовного писемного мовлення (а не, наприклад, читання або аудіювання) учнів старших (не середніх або молодших класів) середньої загальноосвітньої школи (не гімназії або ліцею). Однак у формулюванні теми не зазначено, в якому саме класі проводитиметься дослідження, які вміння писемного мовлення удосконалюватимуться.

Студент-дослідник повинен вирішити ці питання сам. Він може, наприклад, зосередитися на методиці навчання написання приватних листів у 10-х класах.

Отже, результатом аналізу теми курсової роботи буде орієнтовне визначення об'єкта, предмета й мети дослідження. У наведеному вище прикладі об'єктом дослідження є процес навчання писемного мовлення у старших класах середньої загальноосвітньої школи, а його предметом – технологія (методика) навчання писемного мовлення з використанням електронної пошти.

Завданнями цієї курсової роботи можуть бути:

- 1) опис характерних особливостей такого типу писемного висловлювання, як приватний лист у його традиційній та електронній формах;
- 2) виявлення вмінь, необхідних для створення такого типу письмових висловлювань, як приватний лист у його різних формах;
- 3) розгляд методичних і психологічних передумов використання електронної пошти в навчанні писемного мовлення, зокрема у навчанні написання приватного листа;
- 4) розроблення комплексу вправ для навчання написання приватних листів з використанням електронної пошти.

Наступний крок – вибір методики дослідження. У згадуваному дослідженні може бути використана така сукупність методів:

- аналіз літератури з проблеми, що вивчається;
- лінгвометодичний аналіз текстів приватних листів англійською мовою;
- спостереження за процесом навчання писемного мовлення і, зокрема, написання приватних листів у старших класах середньої загальноосвітньої школи;
- анкетування учнів для визначення рівня мотивації й мотивів, які переважають в оволодінні іншомовним писемним мовленням у старшокласників;
- аналіз написаних старшокласниками приватних листів.

Цілком можливо, що орієнтовна програма дослідження, складена студентом, буде далеко не такою вичерпною, як описана нами. У студента можуть виникнути труднощі з визначенням конкретних завдань дослідження, розробкою його методики. Цього не треба боятися, адже визначення предмета й мети, основні завдання і методи дослідження будуть уточнені в процесі вивчення літератури, присвяченої проблемі дослідження. На даному етапі досить накреслити основні орієнтири, які визначатимуть напрямок пошуку, дадуть змогу цілеспрямовано вивчати літературу, позаяк їх відсутність призведе до втрати мети, хаотичного нагромадження не пов'язаного між собою матеріалу.

Через надзвичайну важливість орієнтовної програми її слід обов'язково узгодити з науковим керівником. Під час консультації потрібно з'ясувати, коли має відбутися захист роботи і намітити орієнтовний графік її виконання, визначивши черговість, логічну послідовність та зміст етапів роботи, а також термін їх завершення. Планувати слід таким чином, щоб робота була повністю завершена й подана науковому керівникові не пізніше ніж за два тижні до захисту.

Добір літератури

Після того як тема роботи вибрана й осмислена, потрібно проаналізувати стан розробки визначеної проблеми сучасною наукою та з'ясувати, які методи використовували для її вивчення інші дослідники. Для цього слід насамперед підібрати і опрацювати літературні джерела з теми дослідження і скласти бібліографію.

Студент, який починає написання курсової роботи, зазвичай уже має невеликий список літературних джерел. Це література, рекомендована викладачем до відповідної лекції і науковим керівником. Проте цих джерел, як правило, недостатньо для написання курсової роботи. Необхідну літературу студент розшукує самостійно. Важливо підібрати наукові джерела сучасної української та зарубіжної методичної літератури. Наукові праці з теми дослідження можна знайти в бібліотеці, навчально-методичному кабінеті факультету та в електронній інформаційній мережі Інтернет.

Добираючи літературу за темою курсової роботи, слід шукати не тільки праці з теорії проблеми, а й публікації про досвід роботи школи над цією проблемою. Слід також пам'ятати, що, крім інформації, яка безпосередньо стосується теми курсової роботи, слід ознайомитися з літературою зі споріднених спеціальностей, аналіз якої може бути корисним при розробці окремих питань теми.

Особливу увагу слід звернути на періодичні видання (журнали "Іноземні мови", "Англійська мова та література", "Англійська мова в початковій школі", "Иностранные языки в школе", "English", "Deutsch"), де можна знайти останні результати досліджень методистів. Пошук статей з теми дослідження рекомендуємо починати з перегляду покажчика статей, опублікованих у журналі впродовж певного року. Такий покажчик друкується в кінці останнього номера журналу за кожен рік видання. Підказати потрібну літературу можуть списки використаної літератури, наведені в кінці журнальних статей і монографій.

Доступ до мережі Інтернет значно розширює географію пошуку літературних джерел, зокрема дає змогу, не відходячи від екрана свого комп'ютера, ознайомитися з публікаціями в іноземних наукових і науково-методичних журналах, з текстами дисертацій, авторефератів, наукових статей або наукових повідомлень, які є в бібліотеках України або інших країн, на серверах закордонних університетів.

На жаль, переважна більшість наукових праць, репрезентована в мережі Інтернет у повному текстовому режимі, доступна на комерційних умовах, тобто за певну плату. Проте деякі з них можна читати безоплатно. Останніми роками кількість таких документів значно зросла і продовжує збільшуватися. Мова переважної більшості документів англійська.

Опис знайдених джерел (як друкованих, так і електронних) слід одразу зафіксувати на паперовому (зошит, картки) або електронному носії. При цьому слід обов'язково занотовувати повний бібліографічний опис джерел: автора(-ів), назву книги (статті), назву видавництва (чи журналу), рік видання, обсяг книги (номеру журналу), номер сторінки, електронну адресу і час доступу до неї тощо, з тим, щоб використати ці записи для підготовки списку використаної літератури й

зробити необхідні посилання на джерела в тексті курсової роботи. Опис кожного джерела має бути дуже ретельним, точно відповідати загальноприйнятим правилам. Поряд із повним бібліографічним описом літературного джерела, бажано вказати, де воно зберігається (наприклад, методичний кабінет, читальний зал, абонемент), а також занотувати його шифр. Це дасть можливість у разі необхідності швидко знайти потрібну працю. Нехтування цими вимогами призводить до витрат великих зусиль і часу на наступних етапах роботи, коли виникає необхідність повернутися до певного джерела, або в процесі написання тексту курсової роботи.

Складений список літератури необхідно показати науковому керівникові й разом із ним накреслити план вивчення літературних джерел: визначити наукові праці, які потребують ґрунтовного вивчення й критичного аналізу, і матеріал, який достатньо тільки переглянути.

Вивчення дібраних джерел

Відібрана література підлягає уважній обробці. Вивчення літератури доцільно починати з праць загального, оглядового характеру: відповідних розділів підручників і навчальних посібників, у яких матеріал викладено в найбільш доступній формі. Такий підхід дає змогу спочатку ознайомитися з коротким і найбільш загальним викладом теми, зосередити увагу на основних питаннях. Усвідомивши логіку теми, можна переходити до спеціальних, вужчих досліджень.

Вивчення книжки або статті складається з кількох послідовних кроків. Читати наукову працю слід починати із попереднього загального ознайомлення з нею, під час якого з'ясовуються її проблематика, основні питання й висновки. Попереднє ознайомлення включає побіжний огляд змісту, читання передмови, анотації. Якщо вивчається наукова стаття або наукове повідомлення, треба спочатку прочитати резюме, відомості про автора, перший та останній абзаци. Попередній перегляд дасть змогу отримати уявлення про коло питань, що розглядаються в науковій праці, і визначити спосіб подальшої роботи з нею, зокрема вирішити, чи потрібно читати її всю, чи достатньо ознайомитися з окремими розділами, сторінками, що читати передусім.

Чітко визначивши мету вивчення наукової праці, тобто усвідомивши, яку саме інформацію слід отримати в результаті вивчення, можна братися до читання книжки або статті. Читання має супроводжуватися критичним аналізом матеріалу: порівнянням позиції автора праці з міркуваннями інших учених, її аналізом з погляду головних методологічних принципів, аналізом логіки дослідження, обґрунтованості вибору методів дослідження, методичної грамотності проведення дослідження, повноти викладу матеріалу тощо.

У процесі опрацювання літератури слід робити конспективні записи, виписки з тексту, цитати (на паперових чи електронних носіях). Ведення записів дає змогу краще запам'ятати зміст прочитаного, сприяє кращому розумінню сутності праці, що вивчається, адже записам передують етап аналізу, осмислювання, відбору й систематизації матеріалу. Крім того, обмірковування і критичний аналіз прочитаного, які супроводжують ведення записів, є запорукою написання самостійної роботи. Нарешті, записи прочитаного є незамінними під час

підготовки тексту курсової роботи, основною частиною якого є критичний аналіз літератури з обраної теми.

Уточнення програми дослідження

Ознайомлення з літературою має завершитися її попереднім аналізом, який дає змогу ще раз уточнити об'єкт, предмет, мету і завдання дослідження. На цьому етапі конкретизується також методика дослідження: з'ясовується, яка сукупність методів найкраще відповідає меті й завданням курсової роботи, готуються необхідні матеріали та обладнання, вибираються методи обробки та аналізу отриманих даних. Завдання автора роботи полягає не в тому, щоб формально використати відомі йому методи, а в тому, щоб визначити оптимальний їх набір. З цією метою слід уважно ознайомитись із характеристикою різних методів наукового дослідження.

Уточнений варіант програми дослідження слід погодити з науковим керівником. На цій самій консультації потрібно з'ясувати, в якій школі і в якому класі виконуватиметься практична частина.

Виконання практичної частини

Мета практичної частини роботи є подвійною: 1) отримати конкретні дані про стан навчального процесу в конкретному навчальному закладі; 2) розробити власні навчально-методичні матеріали, що забезпечують досягнення мети дослідження.

Виконання практичної частини роботи складається з кількох етапів. Найважливіша мета дослідника на першому етапі – зібрати факти і матеріали. Для цього використовують такі методи, як анкетування, спостереження, бесіда, аналіз продуктів діяльності та підручників чи навчально-методичних комплексів, тестування. Через відсутність у студента досвіду їх використання можна рекомендувати спочатку випробувати розроблену ним методику на 2–3-х учнях. Такий підхід має кілька переваг. По-перше, відразу стає зрозуміло, наскільки вдало розроблено методику дослідження. По-друге, проаналізувавши результати випробувань, можна внести корективи у зміст або процес виконання дослідження до того, як у ньому братиме участь більша кількість учнів. По-третє, студент дістає можливість набути певного попереднього досвіду застосування методики.

Зібраний емпіричний матеріал слід проаналізувати з погляду загальної мети курсової роботи і конкретних її результатів, використовуючи методи якісного та кількісного аналізу, наприклад, з'ясувати динаміку змін об'єкта, провести класифікацію фактів, їх порівняння й узагальнення. Аналізувати слід як позитивні результати, так і помилки та невдачі. На підставі аналізу формулюються попередні висновки, які мають містити чіткі відповіді на поставлені в дослідженні завдання. Нарешті, слід порівняти одержані емпіричні дані з тими, які наводяться в науковій літературі.

Нарешті, на основі отриманих даних про стан навчального процесу з точки зору конкретного дослідження і на основі аналізу літературних джерел, розробляються навчально-методичні матеріали відповідно до мети дослідження: прийоми і способи навчання й виховання учнів, серії та комплекси вправ із формування

певних мовленнєвих навичок і розвитку мовленнєвих умінь тощо. Розроблені матеріали повинні свідчити про уміння студента добирати мовний та мовленнєвий матеріал відповідно до мети дослідження, виготовляти наочні засоби навчання. Розроблені матеріали можуть бути впроваджені у навчальний процес з англійської мови під час педагогічної практики.

РОБОТА НАД ТЕКСТОМ КУРСОВОГО ПРОЄКТУ

Після опрацювання літературних першоджерел і виконання практичної частини роботи можна перейти до написання тексту.

Підготовка рукопису курсової роботи – досить копіткий процес, що потребує великої зосередженості, часу й напруженої праці. Для досконалого у стилістичному й мовному відношенні тексту характерні чіткість побудови, логічність і послідовність викладу, переконлива аргументація, точність і лаконічність формулювань, конкретність і доказовість висновків, обґрунтованість рекомендацій.

Перш ніж братися за написання роботи, варто ґрунтовно опрацювати кілька наукових праць з подібної тематики дослідження, звернути увагу на структуру наукового твору, систему доказів автора, послідовність викладу матеріалу, використані мовні засоби та технічне оформлення праці. Це полегшить роботу над рукописом.

Роботу над текстом можна умовно поділити на такі етапи:

1. Складання плану курсової роботи
2. Підготовка чорнового рукопису
3. Редагування тексту

Складання плану курсового проєкту

Після опрацювання першоджерел слід критично оцінити записи, зроблені на попередніх етапах роботи, залишити та систематизувати лише ту інформацію, яка у подальшому сприятиме розв'язанню поставлених у курсовій роботі завдань. Наявність у тексті курсового проєкту матеріалу, що не має теоретичної чи практичної цінності для дослідження, може значно знизити загальне враження від роботи та призвести до перевищення рекомендованого обсягу.

Після того як потрібний матеріал дібрано й систематизовано, складається детальний план курсової роботи. План є своєрідною візитною карткою курсового проєкту, він дозволяє з першого погляду визначити, наскільки ґрунтовно, виважено і відповідально поставився студент до проведення дослідження. Назви розділів і підрозділів не повинні виходити за межі теми дослідження, мають відповідати, але не збігатися з назвою курсової роботи.

Після складання студентом плану курсової роботи та його затвердження у наукового керівника, починається робота над чорновим рукописом.

Підготовка чорнового рукопису

Роботу над чорновим варіантом рукопису варто починати з основної частини, потім пишуть висновки і, в останню чергу, вступ.

Під час написання тексту на комп'ютері слід одразу робити попередню нумерацію сторінок і форматування тексту.

Кожна частина пишеться спочатку начорно відповідно до складеного плану. Найголовніше на цьому етапі – зафіксувати основні думки, систему доказів і не втратити при цьому логіки викладу.

Написаний чорновий варіант відкладають на кілька днів, потім його перевіряють і критично оцінюють загальний зміст. Відкоригований чорновий рукопис показують науковому керівнику. Після обговорення рукопису з науковим керівником починається робота над зауваженнями та рекомендаціями, висловленими науковим керівником, здійснюється редагування тексту.

Редагування тексту

На відміну від попереднього етапу, де основна увага приділялася загальному змісту роботи, на етапі редагування перевіряється і критично оцінюється її літературне оформлення. За необхідності потрібно скоротити надлишковий другорядний матеріал, поліпшити композицію курсової роботи, перевірити обґрунтованість висновків, логічність і послідовність висловлених думок, перевірити текст на наявність повторів, визначити доцільність використання й розташування в рукописі таблиць і малюнків. Після цього вдосконалюється стиль, перевіряється відповідність тексту нормам сучасної української літературної мови, граматики, орфографія й пунктуація, звіряються посилання на першоджерела. Наприкінці роботи над рукописом остаточно коригується зміст, узгоджуються заголовки в змісті й тексті рукопису, складається список використаних джерел.

При роботі над текстом курсової роботи слід звернути увагу на те, що для наукового писемного мовлення характерними є об'єктивність, точність, ясність, лаконічність вираження думок, логічність. Ці ознаки зумовлюють вибір відповідних мовних засобів. У науковому писемному мовленні рідко використовується особовий займенник першої особи однини «я», натомість виклад ведеться від третьої особи однини, або ж від першої особи множини. Наприклад: *На першому етапі роботи було проаналізовано ...; для виявлення залишкових знань учнів було розроблено/підготовлено ...; оцінювання відповідей проводилося за ...; зміст освіти ми розглядаємо ...; такий підхід дає нам підстави ...; запропонована нами класифікація ... тощо.*

Посилання на використані джерела та загальні правила цитування

При написанні курсової роботи студент повинен дотримуватися правил академічної доброчесності і уникати плагіату, а відповідно обов'язково давати посилання на джерела, матеріали або окремі результати, які використовуються в роботі.

Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише тоді, коли в них наявний матеріал, не включений до останнього видання.

Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, то в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке робиться посилання.

Посилання в тексті курсової на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «... у працях [1–7] ...».

Приклад цитати в тексті:

З точки зору дидактики, поняття «принципи навчання» визначають як «положення, які скеровують процес навчання, нормативні вимоги до його організації та проведення, які мають характер загальних вказівок, правил і норм та впливають із його закономірностей» [13, с. 29]

Цитати є дослівними уривками з використаних джерел і використовуються в курсовій роботі для обґрунтування, підтвердження, доповнення авторських аргументів, висновків або положень, а також для критичного аналізу літературних джерел. Для цитування, як правило, беруть уривок, що містить логічно завершену думку. Рідше цитують частину фрази або окремі слова.

Загальні вимоги до цитування:

1) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у першоджерелі, із збереженням особливостей авторського написання;

2) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Можливим є пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні без перекручення авторського тексту, а також зміна відмінка слова для підпорядкування його синтаксичній будові фрази, частиною якої вона є. Пропуски позначаються трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, на кінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

3) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

4) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів, і давати відповідні посилання на джерело.

Оформлення списку використаних джерел

Із метою уніфікації та обробки бібліографічної інформації введено систему умовно-розділових знаків:

- **крапка і тире (. –)** – для відокремлення частин бібліографічного опису (перед місцем видання і кількістю сторінок при описі книги; перед роком, томом, випуском, сторінками при описі статті);
- **двокрапка (:)** – перед підзаголовком і назвою видавництва при описі книги;

- **похила риска (/)** – перед відомостями про авторство (колективи авторів, упорядники, редактори, редколегії, науково-видавничі установи);
- **дві похилі риски (//)** – перед відомостями про документ (твори, збірники, журнали, праці, матеріали статей);
- **крапка з комою (;)** – перед другим місцем видання; при перерахуванні в одному посиланні декількох робіт;
- **кома (,)** – перед роком видання при описі книги, між прізвищами авторів з ініціалами.

Після всіх розділових знаків, крім коми, вживається велика літера.

Прізвища та ініціали чотирьох авторів записуються в тому порядку, в якому вони вказані в джерелі. Якщо авторів є більше ніж чотири, то наводять прізвища та ініціали перших трьох і додають «та ін.» або відповідне слово скорочення іншими мовами.

Оформлення додатків

Додатки оформляють як продовження курсової роботи зі збереженням нумерації сторінок, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті курсової роботи.

Додаток повинен починатися з нової сторінки, мати заголовок, надрукований угорі з першої великої літери. Посередині рядка над заголовком великими літерами жирним шрифтом друкується слово «ДОДАТОК» і велика літера, що позначає додаток.

Літературне оформлення

Особливу увагу при написанні курсової роботи потрібно звертати на мову та стиль викладу матеріалу.

Для вираження логічних залежностей у мові є спеціальні функціонально-лексичні засоби зв'язку. (*Додаток б*).

Дієслово і дієслівні форми несуть у тексті особливе інформаційне навантаження. Автори наукових праць звичайно пишуть «проблема, яка розглядається», а не «проблема, яка розглянута». Діловий і конкретний характер опису явищ, які вивчаються, майже повністю виключає емоційно забарвлені слова та вигуки. Так, результати описуються звичайно за допомогою особових дієслівних форм на -но і -то (*одержано, вирішено, проаналізовано та ін.*).

Трапляються випадки неправомірного вживання в текстах робіт слова «даний», натомість слід вживати вказівні займенники "цей", "той", "такий", які широко використовуються у науковій мові. Вони не тільки конкретизують предмет, а й визначають логічні зв'язки між частинами висловлювання (наприклад, «ці положення служать достатньою підставою для ...»).

Займенники "щось", "дещо", "що-небудь" через неконкретність їх значення в тексті, як правило, не використовуються.

У науковій роботі використовують такі сполучники підрядності "завдяки тому, що", "тоді як", "оскільки", "замість того щоб", "з огляду на те, що", "зважаючи на те, що", "внаслідок того, що", "після того, що", "в той час як" та ін. Особливо часто використовуються похідні прийменники "протягом",

"відповідно до...", "згідно з...", "у результаті", "на відміну від...", "поряд з...", "у зв'язку з..." та ін.

Обов'язковою вимогою об'єктивності викладу матеріалу є також вказівка на джерело повідомлення, автора висловленої думки чи якогось виразу, яку можна реалізувати за допомогою спеціальних вставних слів і словосполучень ("за повідомленням", "за відомостями", "як свідчить", "на думку", "за даними", "на нашу думку" та ін.).

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Остаточний варіант написаної та відповідно оформленої курсової роботи подається керівнику не пізніше як за 10 днів до дня захисту. Керівник визначає ступінь готовності роботи, відповідність її вимогам і рекомендує допустити до захисту. Робота, що полягає доопрацюванню, повертається студенту і повинна бути здана повторно у тижневий термін.

У випадку невиконання чи несвоєчасного подання курсової роботи студент не допускається до захисту.

Робота не допускається до захисту і не зараховується у разі виявлення плагіату чи фальсифікації результатів дослідження.

Захист курсової роботи проходить відкрито перед комісією у складі трьох осіб за участю керівника курсової роботи. Склад комісії визначається деканатом/кафедрою. Захист може проводитися на заняттях із спецдисциплін, на базах практики, на засіданнях гуртків, перед студентами іншого відділення тощо.

Графік захисту курсових робіт затверджується деканатом.

Порядок захисту курсової роботи:

1. Виступ автора (до 10 хвилин), в якому розкривається основний зміст роботи, результати експериментального дослідження, презентація, висловлюються власні пропозиції та методичні рекомендації.

2. Відповіді автора на запитання членів комісії та присутніх на захисті студентів щодо досліджуваної проблеми.

3. Виступ керівника.

4. Оцінювання членами комісії змісту та захисту курсової роботи студента.

ДОДАТКИ

Додаток 1

Приклад оформлення титульної сторінки

НІЖИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИКОЛИ ГОГОЛЯ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ
КАФЕДРА ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ
ІНОЗЕМНИХ МОВ

КУРСОВА РОБОТА

з методики викладання іноземних мов

на тему:

**Формування лексичної компетентності молодших школярів засобами
мультисенсорного підходу**

Виконала: студентка IV курсу,
денної форми навчання, групи АН 41/1
спеціальності: 014 Середня освіта (англійська
мова і література)

Розум Д.В.

Науковий керівник:

канд. пед. наук, доц. Пономаренко О. В.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Члени комісії:

Робота подана на кафедру
германської філології та методики
викладання іноземних мов
« _____ » _____ 20__ року
№ _____

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

Ніжин – 2021

Приклад змісту курсової роботи

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. Теоретичні основи формування лексичної компетентності молодших школярів	8
1.1. Цілі та зміст формування лексичної компетентності учнів молодшої школи	8
1.2. Підходи до формування лексичної компетентності молодших школярів	10
Висновки до розділу 1	12
РОЗДІЛ 2. Методика формування лексичної компетентності молодших школярів засобами мультисенсорного підходу	13
2.1. Вимоги до вправ для формування лексичної компетентності молодших школярів засобами мультисенсорного підходу.....	14
2.2. Комплекс вправ для формування лексичної компетентності молодших школярів засобами мультисенсорного підходу.....	18
Висновки до розділу 2	24
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	26
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	29

Приклад вступу курсової роботи

ВСТУП

У світлі загальносвітових тенденцій до глобалізації, міжнародного поділу праці, поглиблення міжкультурних зв'язків тощо особливо актуальною постає проблема ефективного навчання учнів іноземних мов. На сучасному етапі розвитку суспільства людина, щоб бути конкурентоздатною на ринку праці, повинна володіти іноземними мовами на якісному рівні. Щоб досягнути його, потрібно розвинути іншомовну комунікативну компетентність, яка включає в себе цілий комплекс різноманітних знань, умінь та навичок.

Згідно з останніми дослідженнями, щоб отримати якнайкращі результати в майбутньому, навчання іноземної мови потрібно починати з початкової школи. Так, відомий психолінгвіст Наом Хомський зазначав, що ми народжуємося зі здатністю засвоювати будь-яку мову швидко й без проблем і зберігаємо цей талант приблизно до 11-12 років. За умови правильної організації навчання діти молодшого шкільного віку вивчають мову до рівня вільного володіння. Саме оптимальність нейронної бази, яка забезпечує особливо високу сенситивність дітей у віці 9-10 років, є тим вирішальним фактором, який робить навчання молодших школярів ефективним [8, с. 6-7].

Відповідно до психофізіологічних особливостей учнів початкової школи, пов'язаних з засвоєнням іноземних мов, створюються навчальні програми, які ставлять вимоги до рівня сформованості мовної, мовленнєвої та соціокультурної компетентностей. Так, в загальному, на кінець 4 класу учні повинні розуміти на слух короткі повідомлення, читати короткі тексти, будувати власні невеликі за обсягом монологічні висловлення та діалоги та писати повідомлення, що не перевищують 6-8 речень [2]. У ході ознайомлення з програмними вимогами ми визначили особливу роль лексичних навичок у формуванні мовної, мовленнєвої та соціокультурної компетентностей.

Лексика в системі мовних засобів є найважливішим компонентом мовленнєвої діяльності: аудіювання, говоріння, читання та письма. Це визначає її важливе місце на кожному уроці іноземної мови. Завданням учителя є забезпечити засвоєння школярами визначеного програмою лексичного мінімуму й тривалого закріплення у пам'яті учнів активного словникового запасу на всіх етапах навчання [1, с. 13].

Навчання лексики дітей 6-9 років передбачає використання ефективних шляхів опанування іншомовного матеріалу з урахуванням насамперед їх вікових особливостей. Однією з сучасних тенденцій формування іншомовної комунікативної компетентності в учнів початкової школи є необхідність використання у методиці навчання іноземної мови і культури ефективних методів навчання молодших школярів [11, с. 48].

З плином часу постає проблема відмирання старих, неефективних для сучасних поколінь шляхів навчання іншомовного спілкування (зокрема, лексики) та появи нових, інноваційних.

Можливості оптимізації процесу формування іншомовної лексичної компетентності молодших школярів за допомогою мультисенсорного підходу зумовили **актуальність** нашого дослідження.

Мета дослідження: створити науково обґрунтований комплекс вправ для формування лексичної компетентності молодших школярів засобами мультисенсорного підходу.

Досягнення мети передбачає розв'язання таких **завдань**:

1. Визначити теоретичні основи формування лексичної компетентності молодших школярів: **цілі, зміст та підходи**.

2. Визначити поняття мультисенсорного підходу в навчанні лексики.

3. Актуалізувати визначення і класифікацію вправ за основними критеріями, сформулювати основні вимоги до вправ з використанням даного підходу.

4. На основі чинних підручників з англійської мови для 1-4 класів розробити комплекс вправ для формування лексичної компетентності молодших школярів засобами мультисенсорного підходу.

5. Зробити висновки щодо можливостей використання цього підходу в навчанні лексики молодших школярів.

Об'єктом дослідження є процес формування лексичної компетентності молодших школярів.

Предметом дослідження є методика формування лексичної компетентності молодших школярів засобами мультисенсорного підходу.

У ході дослідження були використані такі **методи**:

- метод аналізу педагогічної, психологічної та методичної літератури;
- метод спостереження за процесом засвоєння нового лексичного матеріалу учнями молодшої школи і за використанням учителем різних підходів до формування лексичної компетентності;
- метод порівняння різних підходів до формування лексичної компетентності молодших школярів за критерієм «ефективність»;
- метод синтезу обробленої інформації з метою розробки комплексу вправ для формування лексичної компетентності молодших школярів засобами мультисенсорного підходу.

Матеріалами дослідження є чинна навчальна програма з іноземної мови для 1-4 класів, підручники для початкової школи, за якими здійснюється навчання англійської мови, підручники та посібники з методики викладання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах, підручники та посібники з психології.

Структура курсової роботи: вступ, два розділи з висновками до них, загальні висновки та список використаних джерел.

Загальний обсяг роботи – 30 сторінок. Основний текст викладено на 27 сторінках. Список використаних джерел налічує 15 найменувань, із них 7 – іноземною мовою .

У вступі розкривається актуальність, мета, завдання, об'єкт та предмет, та методи дослідження. У першому розділі обґрунтовуються основні теоретичні

засади формування лексичної компетентності молодших школярів, розглядаються його цілі та зміст, описуються підходи до цього процесу. У другому розділі увага фокусується на практичному втіленні теоретичних знань. Подається методика формування лексичної компетентності молодших школярів засобами мультисенсорного підходу, а саме: на основі загальнометодичної класифікації вправ з іноземної мови, знань про мультисенсорний підхід до навчання ІМ формулюються вимоги до вправ для формування лексичної компетентності молодших школярів засобами мультисенсорного підходу. Враховуючи ці вимоги, розробляється комплекс вправ для навчання лексики учнів цієї вікової категорії на основі чинної програми для початкової школи з ІМ та підручників з англійської мови для першого та другого класів.

У висновках зроблено комплексний підсумок результатів проведеного дослідження.

Приклади оформлення бібліографічного опису

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	<p>Василій Великий. Гомілії / Василій Великий ; [пер. з давньогрец. Л. Звонська]. – Львів : Свічадо, 2006. – 307 с. – (Джерела християнського Сходу. Золотий вік патристики IV—V ст. ; № 14).</p> <p>Коренівський Д. Г. Дестабілізуючий ефект параметричного білого шуму в неперервних та дискретних динамічних системах / Коренівський Д. Г. – К. : Ін-т математики, 2006. – 111 с. – (Математика та її застосування) (Праці / Ін-т математики НАН України ; т. 59).</p> <p>Матюх Н. Д. Що дорожче срібла-золота / Наталія Дмитрівна Матюх. – К. : Асамблея діл. кіл : Ін-т соц. іміджмейкінгу, 2006. – 311 с. – (Ювеліри України ; т. 1).</p> <p>Шкляр В. Елементал : [роман] / Василь Шкляр. – Львів : Кальварія, 2005. – 196, [1] с. – (Першотвір).</p>
Два автори	<p>Матяш І. Б. Діяльність Надзвичайної дипломатичної місії УНР в Угорщині : історія, спогади, арх. док. / І. Матяш, Ю. Мушка. – К. : Києво-Могилян. акад., 2005. – 397, [1] с. – (Бібліотека наукового щорічника "Україна дипломатична" ; вип. 1).</p> <p>Ромовська З. В. Сімейне законодавство України / З. В. Ромовська, Ю. В. Черняк. – К. : Прецедент, 2006. – 93 с. – (Юридична бібліотека. Бібліотека адвоката) (Матеріали до складання кваліфікаційних іспитів для отримання Свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю ; вип. 11).</p> <p>Суберляк О. В. Технологія переробки полімерних та композиційних матеріалів : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. В. Суберляк, П. І. Баштанник. – Львів : Растр-7, 2007. – 375 с.</p>
Три автори	<p>Акофф Р. Л. Идеализированное проектирование: как предотвратить завтрашний кризис сегодня. Создание будущего организации / Акофф Р. Л., Магидсон Д., Эддисон Г. Д. ; пер. с англ. Ф. П. Тарасенко. – Днепропетровск : Баланс Бизнес Букс, 2007. – XLIII, 265 с.</p>
Чотири автори	<p>Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / [Вітвіцький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В., Нечипорук А. А.]. – К.: НДІ "Укragenпромпродуктивність", 2006. – 106 с. – (Бібліотека спеціаліста АПК. Економічні нормативи).</p> <p>Механізація переробної галузі агропромислового комплексу : [підруч. для учнів проф.-техн. навч. закл.] / О. В. Гвоздев, Ф. Ю. Ялпачик, Ю. П. Рогащ, М. М. Сердюк. – К. : Вища освіта, 2006. – 478, [1] с. – (ПТО: Професійно-технічна освіта).</p>
П'ять і більше авторів	<p>Психологія менеджмента / [Власов П. К., Липницький А. В., Луцихина И. М. и др.] ; под ред. Г. С. Никифорова. – [3-е изд.]. – Х. : Гуманитар. центр, 2007. – 510 с.</p> <p>Формування здорового способу життя молоді : навч.-метод. посіб. для працівників соц. служб для сім'ї, дітей та молоді / [Т. В. Бондар, О. Г. Карпенко, Д. М. Дикова-Фаворська та ін.]. – К. : Укр. ін-т соц. дослідж., 2005. – 115 с. – (Серія "Формування здорового способу життя молоді" : у 14 кн., кн. 13).</p>

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Без автора	<p>Історія Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря / [авт. тексту В. Клос]. – К. : Грані-Т, 2007. – 119 с. – (Грані світу).</p> <p>Воскресіння мертвих : українська барокова драма : антологія / [упорядкув., ст., пер. і прим. В. О. Шевчук]. – К. : Грамота, 2007. – 638, [1] с.</p> <p>Тіло чи особистість? Жіноча тілесність у вибраній малій українській прозі та графіці кінця XIX – початку XX століття : [антологія / упоряд.: Л. Таран, О. Лагутенко]. – К. : Грані-Т, 2007. – 190, [1] с.</p> <p>Проблеми типологічної та квантитативної лексикології : [зб.наук.праць / наук. ред. Калиущенко В. та ін.]. – Чернівці : Рута, 2007. – 310 с.</p>
Багатотомний документ	<p>Історія Національної академії наук України, 1941–1945 / [упоряд. Л. М. Яременко та ін.]. – К. : Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, 2007– .– (Джерела з історії науки в Україні).</p> <p>Ч. 2 : Додатки – 2007. – 573, [1] с.</p> <p>Межгосударственные стандарты : каталог в 6 т. / [сост. Ковалева И. В., Рубцова Е. Ю. ; ред. Иванов В. Л.]. – Львов : НТЦ "Леонорм-Стандарт", 2005– .– (Серия "Нормативная база предприятия").</p> <p>Т. 1. – 2005. – 277 с.</p> <p>Дарова А. Т. Неисповедимы пути Господни... : (Дочь врага народа) : трилогия / А. Дарова. – Одесса : Астропринт, 2006– .– (Сочинения : в 8 кн. / А. Дарова ; кн. 4).</p> <p>Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : Особенная часть : в 6 т. / Н. П. Кучерявенко. – Х. Право, 2002– .–</p> <p>Т. 4: Косвенные налоги. – 2007. – 534 с.</p> <p>Реабілітовані історією. Житомирська область : [у 7 т.]. – Житомир : Полісся, 2006– .– (Науково-документальна серія книг "Реабілітовані історією" : у 27 т. / голов. редкол.: Тронько П. Т. (голова) [та ін.]). Кн. 1 / [обл. редкол.: Синявська І. М. (голова) та ін.]. – 2006. – 721, [2] с.</p> <p>Бондаренко В. Г. Теорія ймовірностей і математична статистика. Ч.1 / В. Г. Бондаренко, І. Ю. Канівська, С. М. Парамонова. – К. : НТУУ "КПІ", 2006. – 125 с.</p>
Матеріали конференцій, з'їздів	<p>Економіка, менеджмент, освіта в системі реформування агропромислового комплексу : матеріали Всеукр. конф. молодих учених-аграрників ["Молодь України і аграрна реформа"], (Харків, 11–13 жовт. 2000 р.) / М-во аграр. політики, Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. – Х. : Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва, 2000. – 167 с.</p> <p>Кібернетика в сучасних економічних процесах : зб. текстів виступів на республік. міжвуз. наук.-практ. конф. / Держкомстат України, Ін-т статистики, обліку та аудиту. – К. : ІСОА, 2002. – 147 с.</p> <p>Матеріали ІХ з'їзду Асоціації українських банків, 30 червня 2000 р. інформ. бюл. – К. : Асоц. укр. банків, 2000. – 117 с. – (Спецвип.: 10 років АУБ).</p> <p>Оцінка й обґрунтування продовження ресурсу елементів конструкцій : праці конф., 6—9 черв. 2000 р., Київ. Т. 2 / відп. Ред. В. Т. Трошенко. – К. : НАН України, Ін-т пробл. міцності, 2000. – С. 559—956, XIII, [2] с. – (Ресурс 2000).</p> <p>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій : зб. наук. праць / наук. ред. В. І. Моссаковський. – Дніпропетровськ : Навч. кн., 1999. – 215 с.</p> <p>Ризикологія в економіці та підприємстві : зб. наук. праць за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф., 27-28 берез. 2001 р. / М-во освіти і науки України, Держ. податк. адмін. України [та ін.]. – К. : КНЕУ : Акад. ДПС України, 2001. – 452 с.</p>
Препринти	<p>Шиляев Б. А. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ/ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов / Шиляев</p>

Характеристика джерела	Приклад оформлення
	<p>Б. А., Воеводин В. Н. – Х. ННЦ ХФТИ, 2006. – 19 с. – (Препринт / НАН України, Нац. науч. центр "Харьк. физ.-техн. ин-т" ; ХФТИ 2006-4).</p> <p>Панасюк М. І. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами / Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. – Чорнобиль : Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. – 7, [1] с. – (Препринт / НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС ; 06-1).</p>
Депоновані наукові праці	<p>Социологическое исследование малых групп населения / В. И. Иванов [и др.] ; М-во образования Рос. Федерации, Финансовая академия. – М., 2002. – 110 с. – Деп. в ВИНТИ 13.06.02, № 145432.</p> <p>Разумовский, В. А. Управление маркетинговыми исследованиями в регионе / В. А. Разумовский, Д. А. Андреев. – М., 2002. – 210 с. – Деп. в ИНИОН Рос. акад. наук 15.02.02, № 139876.</p>
Словники	<p>Географія : словник-довідник / [авт.-уклад. Ципін В. Л.]. – Х. : Халімон, 2006. – 175, [1] с.</p> <p>Тимошенко З. І. Болонський процес в дії : словник-довідник основ. термінів і понять з орг. навч. процесу у вищ. навч. закл. / З. І. Тимошенко, О. І. Тимошенко. – К. : Європ. ун-т, 2007. – 57 с.</p> <p>Українсько-німецький тематичний словник [уклад. Н. Яцко та ін.]. – К. : Карпенко, 2007. – 219 с.</p> <p>Європейський Союз : словник-довідник / [ред.-упоряд. М. Марченко]. – 2-ге вид., оновл. – К. : К.І.С., 2006. – 138 с.</p>
Атласи	<p>Україна : екол.-геогр. атлас : присвяч. всесвіт. дню науки в ім'я миру та розвитку згідно з рішенням 31 сесії ген. конф. ЮНЕСКО / [наук. редкол.: С. С. Куруленко та ін.]; Рада по вивч. продукт. сил України НАН України [та ін.]. – / [наук. редкол.: С. С. Куруленко та ін.]. – К. : Варта, 2006. – 217, [1] с.</p> <p>Анатомія пам'яті : атлас схем і рисунків провідних шляхів і структур нервової системи, що беруть участь у процесах пам'яті : посіб. для студ. та лікарів / О. Л. Дроздов, Л. А. Дзяк, В. О. Козлов, В. Д. Маковецький. – 2-ге вид., розшир. та доповн. – Дніпропетровськ : Пороги, 2005. – 218 с.</p> <p>Куерда Х. Атлас ботаніки / Хосе Куерда ; [пер. з ісп. В. Й. Шовкун]. – Х. : Ранок, 2005. – 96 с.</p>
Законодавчі та нормативні документи	<p>Кримінально-процесуальний кодекс України : за станом на 1 груд. 2005 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 2006. – 207 с. – (Бібліотека офіційних видань).</p> <p>Медична статистика статистика : зб. нормат. док. / упоряд. та голов. ред. В. М. Заболотько. – К. : МНІАЦ мед. статистики : Медінформ, 2006. – 459 с. – (Нормативні директивні правові документи).</p> <p>Експлуатація, порядок і терміни перевірки запобіжних пристроїв посудин, апаратів і трубопроводів теплових електростанцій : СОУ-Н ЕЕ 39.501:2007. – Офіц. вид. – К. : ГРІФРЕ : М-во палива та енергетики України, 2007. – VI, 74 с. – (Нормативний документ Мінпаливенерго України. Інструкція).</p>
Стандарти	<p>Графічні символи, що їх використовують на устаткуванні. Показчик та огляд (ISO 7000:2004, IDT) : ДСТУ ISO 7000:2004. – [Чинний від 2006-01-01]. – К. : Держспоживстандарт України 2006. – IV, 231 с. – (Національний стандарт України).</p> <p>Якість води. Словник термінів : ДСТУ ISO 6107-1:2004 – ДСТУ ISO 6107-9:2004. – [Чинний від 2005-04-01]. – К. : Держспоживстандарт України, 2006. – 181 с. – (Національні стандарти України).</p> <p>Вимоги щодо безпечності контрольно-вимірювального та лабораторного електричного устаткування. Частина 2-020. Додаткові вимоги до лабораторних центрифуг (EN 61010-2-020:1994, IDT) : ДСТУ EN 61010-2-020:2005. – [Чинний від 2007-01-01]. – К. : Держспоживстандарт України,</p>

Характеристика джерела	Приклад оформлення
	2007. – IV, 18 с. – (Національний стандарт України).
Каталоги	<p>Межгосударственные стандарты : каталог : в 6 т. / [сост. Ковалева И. В., Павлюкова В. А. ; ред. Иванов В. Л.]. – Львов : НТЦ "Леонорм-стандарт, 2006–. – (Серия "Нормативная база предприятия"). Т. 5. – 2007. – 264 с. Т. 6. – 2007. – 277 с.</p> <p>Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : каталог-довідник / [авт.-упоряд. М. Зобків та ін.]. – Львів : Новий час, 2003. – 160 с.</p> <p>Університетська книга : осінь, 2003 : [каталог]. – [Суми : Унів. кн., 2003]. – 11 с.</p> <p>Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Горницкая И. П., Ткачук Л. П. – Донецк : Лебедь, 2005. – 228 с.</p>
Бібліографічні показники	<p>Куц О. С. Бібліографічний покажчик та анотації кандидатських дисертацій, захищених у спеціалізованій вченій раді Львівського державного університету фізичної культури у 2006 році / О. Куц, О. Вацеба. – Львів : Укр. технології, 2007. – 74 с.</p> <p>Систематизований покажчик матеріалів з кримінального права, опублікованих у Віснику Конституційного Суду України за 1997—2005 роки / [уклад. Кириш Б. О., Потлань О. С.]. – Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2006. – 11 с. – (Серія: Бібліографічні довідники ; вип. 2).</p>
Дисертації	Петров П.П. Активність молодих зірок сонячної маси: дис. ... доктора фіз.-мат. наук : 01.03.02 / Петров Петро Петрович. – К., 2005. – 276 с.
Автореферати дисертацій	<p>Новосад І.Я. Технологічне забезпечення виготовлення секцій робочих органів гнучких гвинтових конвеєрів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : спец. 05.02.08 „Технологія машинобудування” / І. Я. Новосад. – Тернопіль, 2007. – 20, [1] с.</p> <p>Нгуен Ші Данг. Моделювання і прогнозування макроекономічних показників в системі підтримки прийняття рішень управління державними фінансами : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : спец. 05.13.06 „Автоматиз. системи упр. та прогрес. інформ. технології” / Нгуен Ші Данг. – К., 2007. – 20 с.</p>
Авторські свідоцтва	А. с. 1007970 СССР, МКИ ³ В 25 J 15/00. Устройство для захвата неориентированных деталей типа валов / В. С. Ваулин, В. Г. Кемайкин (СССР). – № 3360585/25–08 ; заявл. 23.11.81 ; опубл. 30.03.83, Бюл. № 12.
Патенти	Пат. 2187888 Российская Федерация, МПК ⁷ Н 04 В 1/38, Н 04 J 13/00. Приемопередающее устройство / Чугаева В.И.; заявитель и патентообладатель Воронеж. науч.-исслед. ин-т связи. – № 2000131736/09 ; заявл. 18.12.00 ; опубл. 20.08.02, Бюл. № 23 (II ч.).
Частина книги, періодичного, продовжуваного видання	<p>Козіна Ж. Л. Теоретичні основи і результати практичного застосування системного аналізу в наукових дослідженнях в області спортивних ігор / Ж. Л. Козіна // Теорія та методика фізичного виховання. – 2007. – № 6. – С. 15–18, 35–38.</p> <p>Гранчак Т. Інформаційно-аналітичні структури бібліотек в умовах демократичних перетворень / Тетяна Гранчак, Валерій Горовий // Бібліотечний вісник. – 2006. – № 6. – С. 14–17.</p> <p>Валькман Ю. Р. Моделирование НЕ-факторов – основа</p>

Характеристика джерела	Приклад оформлення
	<p>интеллектуализации компьютерных технологий / Ю. Р. Валькман, В. С. Быков, А. Ю. Рыхальский // Системні дослідження та інформаційні технології. – 2007. – № 1. – С. 39–61.</p> <p>Ма Шуїн Проблеми психологічної підготовки в системі фізкультурної освіти / Ма Шуїн // Теорія та методика фізичного виховання. – 2007. – № 5. – С. 12—14.</p> <p>Регіональні особливості смертності населення України / Л. А. Чепелевська, Р. О. Моїсеєнко, Г. І. Баторшина [та ін.] // Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. – 2007. – № 1. – С. 25—29.</p> <p>Валова І. Нові принципи угоди Базель II / І. Валова ; пер. з англ. Н. М. Середи // Банки та банківські системи. – 2007. – Т. 2, № 2. – С. 13–20.</p> <p>Зеров М. Поетична діяльність Куліша // Українське письменство ХІХ ст. Від Куліша до Винниченка : (нариси з новітнього укр., письменства) : статті / Микола Зеров. – Дрогобич, 2007. – С. 245—291.</p> <p>Третьяк В. В. Возможности использования баз знаний для проектирования технологии взрывной штамповки / В. В. Третьяк, С. А. Стадник, Н. В. Калайтан // Современное состояние использования импульсных источников энергии в промышленности : междунар. науч.-техн. конф., 3–5 окт. 2007 г. : тезисы докл. – Х., 2007. – С. 33.</p> <p>Чорний Д. Міське самоврядування: тягарі проблем, принади цивілізації / Д. М. Чорний // По лівий бік Дніпра: проблеми модернізації міст України : (кінець ХІХ – початок ХХ ст. / Д. М. Чорний. – Х., 2007. – Розд. 3. – С. 137–202.</p>
Електронні ресурси	<p>Богомольний Б. Р. Медицина екстремальних ситуацій [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студ. мед. вузів ІІІ–ІV рівнів акредитації / Б. Р. Богомольний, В. В. Кононенко, П. М. Чуєв. – 80 Min / 700 MB. – Одеса : Одес. мед. ун-т, 2003. – (Бібліотека студента-медика) – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) ; 12 см. – Систем. вимоги: Pentium ; 32 Mb RAM ; Windows 95, 98, 2000, XP ; MS Word 97-2000.– Назва з контейнера.</p> <p>Розподіл населення найбільш численних національностей за статтю та віком, шлюбним станом, мовними ознаками та рівнем освіти [Електронний ресурс] : за даними Всеукр. перепису населення 2001 р. / Держ. ком. статистики України ; ред. О. Г. Осауленко. – К. : CD-вид-во "Інфодиск", 2004. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) : кольор. ; 12 см. – (Всеукр. перепис населення, 2001). – Систем. вимоги: Pentium-266 ; 32 Mb RAM ; CD-ROM Windows 98/2000/NT/XP. – Назва з титул. екрану.</p> <p>Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі: електронні ресурси в науці, культурі та освіті : (підсумки 10-ї Міжнар. конф. "Крим-2003") [Електронний ресурс] / Л. Й. Костенко, А. О. Чекмарьов, А. Г. Бровкін, І. А. Павлуша // Бібліотечний вісник – 2003. – № 4. – С. 43. – Режим доступу до журн.: http://www.nbuv.gov.ua/articles/2003/03klinko.htm.</p>

Засоби текстового зв'язку в науковій праці

Мовленнєва функція	Мовні засоби
Послідовність розвитку думки, викладу	<i>по-перше, по-друге, по-третє; з одного боку, з іншого боку; насамперед, передусім, почнемо з того, що... спочатку, також, тепер, далі, потім, отже, таким чином водночас, після того як... нарешті, наостанку, на закінчення</i>
Ступінь вірогідності повідомлення	<i>очевидно, безумовно, без сумніву, безперечно, напевне, певно, певна річ, звичайно, (як) відомо, мабуть</i>
Доповнення, уточнення	<i>водночас; зокрема; крім того; щоправда; наприклад; як-от; цебто; разом з тим; точніше; зауважмо</i>
Послідовність у часі	<i>спочатку, потім, тепер, насамперед, перш ніж, після того як... одночасно, наприкінці</i>
Причина і наслідок, умова і наслідок	<i>якщо ... то; оскільки; таким чином, тому, завдяки цьому, внаслідок цього, крім того, до того ж; (а) відтак; позаяк; таким чином; внаслідок, завдяки тому, що... у зв'язку з тим, що... через те, що..., в результаті, це пов'язано з..., отже, зважаючи на те, що..., з огляду на те, що..., з огляду на викладене вище, зважаючи на викладене вище, це спричиняється тим, що..., це залежить від того, що...</i>
Зіставлення, протиставлення, заперечення	<i>так само, як і...; як., так і ...; навпаки, в той самий час, тоді як, тим часом, однак, втім, проте, але, тим не менше, аж ніяк</i>
Визначення логічних зв'язків між частинами висловлювань	<i>можна навести результати..., як показав аналіз..., на підставі отриманих даних..., підсумовуючи сказане..., звідси випливає, що...</i>
Доповнення, уточнення	<i>водночас; зокрема; крім того; щоправда; наприклад; як-от; цебто; разом з тим; точніше; зауважмо</i>
Перехід від однієї думки до іншої	<i>раніше ніж перейти до..., звернімося до..., розгляньмо..., зупинимися на..., розглянувши ..., перейдемо до..., необхідно зупинитися на..., необхідно розглянути...</i>
Узагальнення, підсумок, висновок	<i>отже, таким чином, на закінчення зазначимо, все сказане дає змогу зробити висновок..., підсумовуючи, слід сказати..., відтак; узагальнюючи сказане...</i>

Орієнтовні теми курсових робіт з методики викладання іноземних мов

1. Форми взаємодії вчителя та учнів на уроці іноземної мови.
2. Пізнавальний аспект навчання учнів іноземним мовам.
3. Виховний аспект навчання учнів іноземним мовам.
4. Розвиток інтересу школярів до вивчення іноземних мов.
5. Формування соціокультурної компетентності учнів на уроках іноземної мови.
6. Формування соціокультурної компетентності учнів у процесі позакласної роботи з іноземної мови.
7. Формування дискурсивної та стратегічної компетентностей учнів на уроках іноземної мови.
8. Реалізація комунікативного підходу у навчанні фонетики.
9. Інтегрований підхід до навчання школярів іноземної мови.
10. Реалізація лінгвокраїнознавчого підходу у змісті навчання іноземних мов.
11. Реалізація комунікативного підходу у середній школі у навчанні іноземної мови.
12. Комунікативні ігри у навчанні граматики іноземної мови.
13. Вплив та врахування психологічних особливостей розвитку школярів у навчанні іноземних мов.
14. Розвиток фонематичних здібностей школярів у навчанні іноземної мови.
15. Фонетичні аспекти навчання аудіювання на уроках іноземної мови.
16. Способи ознайомлення учнів з активним / пасивним іншомовним граматичним матеріалом у середній школі.
17. Вправи на формування рецептивних / репродуктивних граматичних навичок учнів на уроках іноземної мови.
18. Використання різних видів наочності у процесі формування іншомовної граматичної компетентності учнів.
19. Способи семантизації іншомовної лексики.
20. Вправи на формування рецептивних / репродуктивних лексичних навичок учнів на уроках іноземної мови.

21. Використання різних видів наочності у процесі формування іншомовної лексичної компетентності учнів.
22. Особливості формування іншомовної аудитивної компетентності учнів на різних етапах оволодіння іноземною мовою.
23. Труднощі аудіювання та шляхи їх подолання.
24. Вправи для розвитку в учнів основної/старшої школи вмінь розуміння іншомовних аудіотекстів.
25. Вправи на формування іншомовної компетентності учнів у діалогічному мовленні.
26. Труднощі засвоєння іншомовного алфавіту і буквено-звукових відповідностей учнями на уроках іноземної мови.
27. Використання наочності для формування іншомовної компетентності учнів початкової школи у техніці читання.
28. Вправи на формування іншомовної компетентності учнів початкової школи у техніці читання.
29. Формування іншомовної компетентності учнів у читанні на різних етапах оволодіння іноземною мовою.
30. Організація самостійного домашнього читання іншомовних текстів у класі.
31. Використання ігор у процесі формування іншомовної компетентності учнів у техніці письма.
32. Навчання іншомовного писемного спілкування.
33. Навчання написання листа іноземною мовою.
34. Контроль іншомовної мовленнєвої компетентності учнів.
35. Контроль іншомовної граматичної компетентності учнів.
36. Контроль іншомовної лексичної компетентності учнів.
37. Тести як засіб контролю іншомовних навичок і вмінь учнів.
38. Особливості контролю на різних етапах оволодіння іноземною мовою.
39. Основні методичні вимоги до сучасного уроку іноземної мови.
40. Планування уроку іноземної мови в початковій/середній школі.
41. Вірші та пісні на уроці іноземної мови.

42. Прийоми використання засобів зорової наочності для формування мовної / мовленнєвої компетентності учнів.
43. Форми та види позакласної роботи з іноземної мови в школі.
44. Використання зарубіжних методик викладання іноземної мови у школах України.
45. Новітні тенденції у викладанні іноземних мов.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Коломієць В.О. Як виконувати курсову роботу: метод. посіб. для студ. вищ. пед. навч. закл. К.: Вища шк., 2003. 69 с.
2. Курсова робота з методики викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах : посіб. для студ. вищ. закл. освіти / С. Ю. Ніколаєва та ін. К. : Ленвіт, 2003. 96 с.
3. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підруч. для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних ун-тів / Бігич О.Б. та ін.; за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. К.: Ленвіт, 2013. 590 с.
4. Методичні вказівки для написання курсової роботи з методики навчання англійської мови для студентів 4-го курсу англ. відділення факультету іноз. мов. Львів: Видавн. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2010. 41 с.
5. Типова програма «Методика навчання англійської мови». Освітній ступінь бакалавра. Івано-Франківськ: НАІР, 2020. 126 с.

ДЛЯ ПОДАТОК

Навчальне видання

Укладачі:
О. А. Палій
О. В. Пономаренко
І. Й. Халимон

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО НАПИСАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ
З МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Технічний редактор – І. П. Борис

Друкується з оригінал-макету замовника.

Підписано до друку 28.09.21 р.
Гарнітура Times
Замовлення № 378

Формат 60x84/16
Обл.-вид. арк. 2,01
Ум. друк. арк. 2,32

Папір офсетний
Електр. видання

Ніжинський державний університет
імені Миколи Гоголя.
м. Ніжин, вул. Воздвиженська, 3^А
(04631) 7–19–72
E-mail: vidavn_ndu@ukr.net
www.ndu.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 2137 від 29.03.05 р.